

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Viljandi Hoolekandekeskus
info@hoolekandekeskus.ee
Lastekodu tn 6, Viiratsi alevik, Viljandi vald,
70101, Viljandi maakond

12.12.2024 nr 5.1-3/32658-3

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2 Viljandi Linnavalitsuse hallatavas hoolekandeadutuses Viljandi Hoolekandekeskuses (registrikood 77001441).
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Viljandi maakond, Viljandi vald, Viiratsi alevik, Lastekodu tn 6, 70101.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 05.11.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Kadri Plato, Tõnis Palgi ja Inna Tamm (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus, päringud andmeregistrites STAR, MTR, TÖR.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osalesid: Viljandi Hoolekandekeskuse juhataja Anu Välis ja hooldusjuht Lianika Silla.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Viljandi Hoolekandekeskus (Hooldekodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **SoMm nr 36 § 2 lg 3**, mille järgi tagab teenuseosutaja hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamise. Hooldekodus ei kasutatud

hooldustoimingute tegemisel inimese privaatsuse tagamiseks sirmi või kardinat vms vahendit. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.1.1.

- 2.2. SHS § 22 lõige 3**, mille järgi osutavad vahetult hooldusteenust hooldustöötaja ja abihooldustöötaja. Abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja. Tööajatabelitest september – november 2024) nähtub, et abihooldustöötajad töötasid osaliselt ilma hooldustöötaja juhendamiset. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.1.3.
- 2.3. MSÜS § 30 lõige 2**, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei ole tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (töölepingu sõlmimisest või töölepingu lõppemisest) hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.

Võttes arvesse, et Viljandi Hoolekandekeskus on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama ja on näidanud üles soovi ja valmisolekut rikkumised kõrvaldada esimesel võimalusel, ei pea Sotsiaalkindlustusamet otstarbekaks ettekirjutuse tegemist. Järeelkontroll Viljandi Hoolekandekeskuses toimub peale 01.05.2025.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas järelevalvemenetluse Viljandi Hoolekandekeskuses 01.11.2024 ning etteteatamata paikvaatlus viidi läbi 05.11.2024. Hooldekodule on 02.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000032) tegevuskohas Lastekodu tn 6, Viiratsi alevik, Viljandi vald, Viljandi maakond. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 68le inimesele. Paikvaatluse päeval oli teenusel 66 inimest. Majandustegevuse registrisse (MTR) oli seisuga 01.11.2024 kantud 12 teenust vahetult osutavat töötajat (neist kolm abihooldajat).

Viljandi Hoolekandekeskus on Viljandi Linnavalitsuse hallatav asutus. Info Hooldekodu kontaktandmete, asukoha, teenuste kirjelduse ja kohamaksumuse kohta on avaldatud Hooldekodu kodulehel. Hooldekodu kohamaksumus on 1400 € kuus, millele lisandub mähkmete, ravimite ja iluteenuste (juuksur, pediküür) tasu, hoolduskomponendi osa ühe teenusesaaja kohta on 500 eurot kuus.

Hooldekodu tegutseb renoveeritud ja juurdeehitusega hoones. Teenusesaajad on majutatud ühte kolmekohalisse ning ühe- ja kahekohalistesse tubadesse ÜHteenuse osutamine toimub Hooldekodu vana osa kolmel ja juurdeehituse kahel korrusel, köök, söögisaal ja pesumaja asuvad keldrikorrusel. Hooldekodu territoorium on piiratud aiaga, piisavalt on pinkidega varustatud puhkenurki, peenraid lillede ja aiasaadustega, lisaks trepile viib õue ka kaldtee. Õuealale on loodud eraldi dementsusega teenusesaajate vajadusi arvestav osa.

3.1. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

- 3.1.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja [määruse](#) § 2 lõigete 1 kuni 4** alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenusesaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

Hooldekodu ruumid on heas sanitaarses seisus. Erinevad korrused on märgistatud piktogrammidega, mis lihtsustab orienteerumist Hooldekodus ja soovitud ruumini jõudmist. Hooldekodus on käsipuud, lift, trepironija (kasutusel lifti remondi ajal), majast väljumiseks lisaks trepile ka kaldtee. Kasutusel on funktsionaalvoodid, lamatiste vastased õhkmadratsid, libilinad, kannatoed, toetavad padjad, liikumist toetavaid abivahendeid (ratastoole, tugiraame) on piisavalt. Koridorides ja korruste üldalal on videovalve, sisenemisel kasutusel kiibisüsteem. Osades magamistubades on kasutusel potitoolid, kuid ülejäänud toast eraldavad sirmid või vahekardinad puudusid. Vestlustest teenusesaajate ja nende lähedastega selgus, et sirmi puudumine intiimtoimingute tegemisel on häiriv, inimese privaatsust rikutakse, kui isikuhooldustoiminguid (mähkmete vahetus, intiimpiirkonna pesemine, voodi kõrval asuva potitooli kasutamine jms) tehakse toanaabri nägemisulatuses, samuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Seega on rakendamata privaatsust kaitsvad meetmed (**määruse § 2 lõige 3**) ja ei ole tagatud teenusesaaja õigus privaatsusele.

Hooldekodus on piisavalt pesemisruume ja tualette, mis on kohandatud liikumiskõuetega isikutele kasutamiseks. Ülekehapesul kasutatakse ka pesuraami. Hooldustoiminguid teostavad hooldustöötajad ja abihooldustöötajad, Hooldekodu meditsiiniteenuse tagavad kolm meditsiiniõde, kes töötavad osakoormustega 0,5, 0,5 ja 0,75. Päevasel ajal on tööl viis ja öisel ajal kaks hooldustöötajat. Hooldustoiminguid teostavad hooldustöötajad ja abihooldustöötajad. Hooldekodu mõlemas hooneosas on puhkeruumid hooldajatele, kuid vana osa ruumid on väga kitsad.

3.1.2. SHS § 21 lõige 2 kuni 5 (nõuded hooldusplaanile)

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Hooldusplaani tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaani peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Kohapeal tutvuti kolme juhuslikult valitud teenusesaaja hooldusplaaniga. Kontrollitud hooldusplaani olid koostatud tähtaegselt (30 päeva jooksul alates teenusesaaja ÜHteenusele asumisest). Hooldekodu selgitas, et 2024. aastal Hooldekodus tööd alustanud hooldusjuht on asunud üle vaatama ja täiendama kõikide teenusesaajate hooldusplaane ja protsess on veel lõpuni viimata. Järelevalvemenetluse ajal esitati kõigi teenusesaajate elektroonilised hooldusplaani. Hooldusjuhi sõnul algab hooldusplaani koostamise protsess inimese teenusele tulemise kuupäevast, mil hinnatakse teenusesaaja hooldusvajadus. Andmete kogumiseks kasutatakse küsitlusvormi, mille täidab esmalt hooldustöötaja, meditsiiniõde ja tegevusjuhendaja täiendavad hooldusplaani osa, kus on kajastatud teenusesaajale vajaminevad õendus- ja aktiveerivad tegevused. Hooldusplaani koostamisel osalevad hooldusjuht, meditsiiniõde ja hooldaja.

Vestlustest selgus, et teenusesaajad ja nende lähedased ei ole hooldusplaanist teadlikud. Kontrollitud (L.K., A.S., M.K.) hooldusplaanis on leitavad teenusesaaja andmed, tervise seisundi hinnang, isikutoimingute hinnang, hooldusplaani sisaldavad teenuse osutamise individuaalseid eesmärgid, tegevusi ja nende sagedust ning hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Hooldekodu vaatab üle teenusesaaja tegevus- ja osalusvõimet vähemalt üks kord poolaastas ning vajadusel sagedamini (oluliste muutuste ilmnemisel). Hooldajate sõnu paiknevad hooldusplaani hooldusjuhi juures, igapäevaselt tehtavaid hooldustoiminguid dokumenteeritakse, kuid hooldusplaani selleks ei kasutata ja hooldusplaani oma igapäevatöö alusdokumendina ei nähtud. Toimiva hooldusplaani koostamine (eriti hinnangute andmine ja otsuste tegemine) on meeskonnatöö, kuna see eeldab teenusesaaja jälgimist erinevatest aspektidest lähtuvalt.

Hooldekodu on lähtunud hooldusplaanide koostamisel SHS § 21 nõuetest ning kontrollitud hooldusplaanid on koostatud isikukeskselt lähtudes kaasamise ja turvalisuse põhimõtetest.

- 3.1.3. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4** sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutatavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel **SHS § 22 lõikes 5** sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Hooldekodu juhataja sõnul kontrollitakse andmeid karistusregistrist kord aastas ja uue töötaja tööle asumisel. Juhataja esitas karistusregistri kontrolli andmed, kontroll oli teostatud 07.10.2024.

Hooldekodu edastas töötajate nimekirja 12.11.2024 ja täpsustas nimekirja 18.11.2024. ÜHteenuse osutamise tagamiseks töötab Hooldekodus kokku 36 töötajat, kellest hooldus- ja abihooldustöötajaid on 20 (abihooldustöötajaid on 9). Hooldekodu personali hulka kuuluvad juhataja, hooldusjuht, kolm tegevusjuhendajat, kaks puhastusteenindajat, peremees, perenaine ja köögipersonal. Hooldustöötajad töötavad 24- (7.00 - 7.00) ja 13- (7.00 - 20.00) või 14- tunnistes (07.00 - 21.00) vahetustes. Hooldekodu töökorralduse kohaselt on töövahetuses neli või viis hooldustöötajat, kus 68-le teenusesaajale osutab ÜH teenust ööpäevaringselt kaks hooldustöötajat ning päevasel ajal 13/14 tunnises töövahetuses kaks või kolm hooldustöötajat. Kui töövahetuses on töö neli hooldustöötajat, siis on ühel hooldustöötajal tagada kõrvalabi keskmiselt 17 teenusesaajale ning viie hooldustöötaja puhul keskmiselt 13 teenusesaajale. Kontrollitud tööajatabelitest (september – november 2024) nähtub, et abihooldustöötajad töötasid osaliselt ilma hooldustöötaja juhendamiset. Näiteks B osas 06.09.2024 00.00-07.00 (T.R.), 12.09.2024 07.00-21.00 (M.K.), 16.09.2024 07.00-24.00 (T.R.), 19.09.2024 07.00-20.00 (M.K.), 23.09.2024 00.00-07.00 (T.R.), 07.00-21.00 (M.K.), 07.00-24.00 (M.K.), A osas 15.09.2024 07.00-24.00 (L.O.).

SKA seisukoht: Hooldekodu ei ole taganud SHS § 22 lõikes 3 nõutud personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldaksid teenuse osutada.

3.1.4. Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodu tagab teenusesaajatele järelevalve ja hooldustoimingud, mida teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest. Hooldekodus on kasutusel erinevaid jälgimislehti, mida töötajad igapäevaselt täidavad. Tööpäeval 9.30 algaval koosolekul, kus osaleb kogu meeskond, antakse edasi ÜHteenusega osutamisega seotud oluline info, info jäetakse ka hooldajate toa infotahvlile. Üldised tähelepanekud töövahetuse jooksul märgitakse käsikirjaliselt märkmevihikusse. Toit valmistatakse Hooldekodus kohapeal. Eritoidu vajadust jälgib meditsiinitöötaja, teavitades sellest hooldusjuhti või juhatajat, kes annab kööki toidu valmistamiseks vastava korralduse, hooldustöötaja toimetab määratud toidu teenusesaajani (tema tuppa või söögisaali). Vestlustest teenusesaajate, töötajate, lähedaste ja kohalike omavalitsuste esindajatega võib järeldada, et määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud on tagatud.

3.1.5. Määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud

Hooldekodus osutavad õendusteenust kolm osakoormusega (0,5, 0,5 ja 0,75) töötavat meditsiiniõde, kes on kohapeal tööpäeva vältel vastavalt graafikule. Õe puudumisel kutsutakse vajadusel kiirabi.

Infovahetuseks hooldustöötajate ja meditsiiniõe vahel on märkmevihik, mis asub hooldustöötajate ruumis, infot edastatakse ka suuliselt. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist terviseseisundit. Terviseseisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite

manustamisel. Meditsiiniõde ülesanneteks on perearstidega suhtlemine, ravimite saamise ja vajadusel arsti külastuse korraldamine, meditsiiniliste protseduuride teostamine ning nädala ravimite personaalsetesse ravimikarpidesse jagamine. Dosaatoritesse jagatud ravimid annab teenusesaajatele ja jälgib ravimite võtmist hooldaja. Paikvaatluse käigus kogutud tõenditest ja Hooldekodu edastatud dokumentidest nähtub, et määruse § 2 lõike 6 punktid 1-6 on täidetud.

3.1.6. Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Hooldekodu asub kogukonna keskel, asutuses töötab kolm tegevusjuhendajat, tagatud on hinge- ja hooldekodu külastab regulaarselt kirikuõpetaja. Läbiviidavad tegevused on regulaarsed ja mõtestatud. Teenusesaajatel on head võimalused värskes õhus viibimiseks ning sotsiaalsete kontaktide säilitamiseks. Hooldekodu korraldab vajadusel transpordi (tasu lisandub teenuse osutamise maksumusele).

Lähedastega suhtlemist toetatakse, kasutusel on külastuste registreerimisleht, külastusi ei piirata, kuid palutakse arvestada teenusesaajate varase ööunega. Vajadusel aidatakse telefonikõnesid teha teenusesaaja isiklikult mobiililt või Hooldekodu üldnumbrilt. Lähedased saavad teenusesaajaga kohtuda külalistetoas, koridoris puhkealal, suvisel ajal õues, voodikeskset teenusesaajat on lubatud külastada tema toas.

Paikvaatluse käigus kogutud tõenditest ja Hooldekodu edastatud dokumentidest nähtub, et määruse § 2 lõike 7 punktid 1 – 5 on täidetud.

3.1.7. SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab ÜHteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud) maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Info Hooldekodu kohamaksumuse kohta on avaldatud Hooldekodu kodulehel. Hooldekodu kohamaksumus on 1400 € kuus, millele lisandub mähkmete, ravimite ja iluteenuste (juuksur, pediküür) tasu, hoolduskomponendi osa ühe teenusesaaja kohta on 500 eurot kuus.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodu hoolduspersonali kulu töötajate nimekirja alusel (20 töötajat) olema seisuga ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 682 eurot. Arvestuse aluseks on MTRi kantud hoolduspersonali andmed (üksteist hooldustöötajat ja üheksa abihooldustöötajat) ning teenuskohtade arv 68. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötate töötasu.

3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolduskohustuse ning ei ole teavitanud SKAd tegevusloa kontrollieseme ja kõrvaltingimuste muutmisest tähtaegselt (hooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). Kontrollimistel (01.11.2024) selgus, et MTRi, ja TÖRi võrdlemisel oli 12-st MTRi kantud hooldajast või abihooldajast töösuhte Hooldekoduga vaid kahel. Hooldekodu esitas töötajate nimekirja 12.11.2024 ning korrigeeris nimekirja 18.11.2024. Kontrollimistel (18.11.2024) selgus, et MTRi, TÖRi ja Hooldekodu poolt esitatud vahetult teenust osutavate 20 töötaja nimed lagesid kokku. Kolme töötaja (L.O., S.V., M.L) andmed kvalifikatsioon osas, kas tegemist on hooldaja või abihooldajaga, erinesid ja vajasis täpsustamist.

4. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. SKA on koostanud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhise, mis on abivahendiks ja ühtsete arusaamade kujundamise aluseks kvaliteetse teenuse

pakkumisel kõigile üldhooldusteenuse korraldajatele, teenuse osutajatele ning teenuse kasutajatele.

- 4.2.** Mõelda töökorralduslikult läbi, et hooldustöötajad näeksid ja kasutaksid hooldusplaane hooldustoimingute tegemise alusdokumendina.
- 4.3.** Kaasata hooldusplaani koostamisse teenusesaajaid ja nende lähedasi.
- 4.4.** Hooldekodul tuleb 01.07.2026 aastaks (määrus nr 36 §d 3 ja 4) tagada teenuse osutamise tegevuskohas vähemalt ühe hooldustöötaja kohalolek kuni 36 teenusesaaja kohta ööpäevaringselt ja lisaks vähemalt ühe hooldustöötaja või abihooldustöötaja kohalolek kuni 12 teenusesaaja kohta päevasel ajal 12 järjestikuse tunni jooksul.

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Tamm
järelevalve peaspetsialist